

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1*
THE DEVELOPMENT OF INCLUSIVE EDUCATION MANAGEMENT
A GUIDELINE FOR SCHOOL UNDER LOEI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 1

ภาวณี เหมียโก
Phawinee Themeeyako
ธรินธร นามวรรณ
Tharinthorn Namwan
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
Mahasarakham University, Thailand
E-mail: themeeyako.1nee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 391 คน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คน และครูผู้สอน จำนวน 291 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการศึกษาเรียนรวม 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา 3) แบบสัมภาษณ์สถานศึกษาที่มีวิธีการปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม 4) แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) 5) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและสภาพที่พึงประสงค์การจัดการศึกษาเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับ

* Received 2 June 2020; Revised 16 June 2020; Accepted 1 July 2020

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน 2) องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 3) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวม 4) องค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ และผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาแนวทาง, การจัดการศึกษาเรียนรวม, เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

Abstract

This study aimed to: 1) To study the present and desirable of inclusive education management for school under Loei office of primary education service area 1 2) To study the development of inclusive education management a guideline for school under Loei office of primary education service area 1. The sample are administrators and teachers inclusive school under Loei office of primary education service area 1 for 391 people, 100 administrators and 291 teachers with purpose sampling. The tools used to collect data were elements and indicators assessment, the questionnaire, the structured interview and guideline assessment inclusive education management for school under Loei office of primary education service area 1. The statistics used for data analysis were mean and standard deviation. The findings of this study were as follows : 1) The result of study the present of inclusive education management for school under Loei office of primary education service area 1 found that the present condition generally is most level 2) The result of guideline assessment for the development of inclusive education management a guideline for school under Loei office of primary education service area 1 It consists of 4 components which are 1) quality of learner 2) technical of learning activities 3) participation of learning 4) processes of management and found that the general state of the suitability and feasibility is most level and each is most level also.

Keywords: Developing A Guidelines, Inclusive Education, Children with Special Needs

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษาได้กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาเกี่ยวกับคนพิการไว้ในหมวด 2 สิทธิและหน้าที่การศึกษา มาตรา 10 ความว่า “การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ในวรรคสอง ระบุว่าการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ และในวรรคสาม ระบุว่าการศึกษาสำหรับคนพิการในวรรคสอง ให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบคนพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง” (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นของการผลักดันการสร้างโอกาสทางการศึกษาที่มีคุณภาพ ทั่วถึง และตอบสนองความต้องการของชุมชนท้องถิ่น จึงกำหนดนโยบายสำคัญของกระทรวงไว้ว่าให้เด็กทุกคนได้เข้าถึงการศึกษาและคุณภาพอย่างเท่าเทียมกัน โดยได้ประกาศให้ปี พุทธศักราช 2542 เป็นปีการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยคณะรัฐมนตรีได้อนุมัตินโยบาย “คนพิการทุกคนที่อยากเรียนต้องได้เรียน” นอกจากนี้ได้ประกาศเป็นนโยบายระยะยาว ต่อเนื่องจากปีการศึกษาเพื่อคนพิการ ดังนี้ “คนพิการทุกคนต้องได้เรียน โดยได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อพัฒนาตนเองและสังคม” ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2543 เป็นต้นไป จากสาระสำคัญในกฎหมายและนโยบายดังกล่าวส่งผลให้ เด็กพิการหรือเรียกว่า เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเข้ามาในระบบการศึกษาทั้งในโรงเรียน การศึกษาพิเศษและโรงเรียนปกติ ในปีงบประมาณ 2547 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินโครงการแกนนำจัดการเรียนร่วมต้นแบบ 1 อำเภอ 1 โรงเรียนเป็นครั้งแรก ซึ่งการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม เป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กทุกคนในระบบการศึกษาเดียวกันโดยไม่แบ่งแยกกว่าเด็กพิการต้องไปเรียนในสถานศึกษาเฉพาะ รวมทั้งเด็กพิการนั้นต้องได้รับการสนับสนุน ทุกด้าน ทั้งด้านการแพทย์ กิจการแพทย์ วิชาการ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นทางการศึกษา โรงเรียนต้องปรับเปลี่ยนหลักสูตร ยุทธศาสตร์ การบริหารจัดการ เทคนิคการเรียนการสอน สถานที่ รวมทั้งให้มีบุคลากรสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษและในปีงบประมาณ 2559 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายสร้างความเข้มแข็งให้โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม เพื่อพัฒนาจากการจัดการศึกษาเรียนร่วมไปสู่การจัดการศึกษาเรียนรวม (Inclusive

Education) มีหลักการว่า เด็กเลือกโรงเรียนไม่ใช่โรงเรียนเลือกรับเด็กเหมือนอย่าง เช่นการ เรียนร่วม และเด็กทุกคนควรมีสិทธิที่จะเรียนรวมกันโดยทางโรงเรียนและครูจะต้องเป็นผู้ปรับ สภาพแวดล้อม หลักสูตร การประเมินผล วัตถุประสงค์ ฯลฯ เพื่อให้ครูและโรงเรียนสามารถ จัดการเรียนการสอนเพื่อสนองตอบความต้องการของนักเรียนทุกคนเป็นเฉพาะบุคคลได้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ประกาศให้ “ ปี 2559 ปีแห่งความร่วมมือด้านการจัดการศึกษา สำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ” มุ่งพัฒนาเด็กพิการในโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ส่งเสริมให้มีการนำสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการจัด กระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามความ เหมาะสมกับวัยและสภาพความพิการของแต่ละบุคคล (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2556)

การจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในปัจจุบัน ได้มีการปรับเปลี่ยนรูปแบบ แนวทางและ วิธีการจัดการศึกษาในลักษณะของการเรียนรวม โดยจัดให้บุคคลที่มีความบกพร่องเข้าเรียน รวมในห้องเรียนเดียวกันกับเด็กปกติ (ชานาญ ศรีวงษ์, 2560) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 จังหวัดเลย เป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษาเรียนรวม โดย มีโรงเรียนในสังกัดทั้งสิ้น จำนวน 151 โรงเรียน มีนักเรียนรวมทั้งสิ้น 20,208 คน มีจำนวน นักเรียนพิการเรียนรวม จำนวน 2,070 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1, 2562) ซึ่งบางโรงเรียนในสังกัดนั้นยังมีแนวทางปฏิบัติที่ยังไม่ชัดเจน มีอุปสรรคในการจัด การศึกษาเรียนรวมหลายปัจจัย ไม่ว่าจะเป็นด้านสภาพความพิการของผู้เรียนเอง รูปแบบ วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมส่งผลให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็น พิเศษไม่ได้รับการพัฒนาตนเองร่วมกับนักเรียนปกติในโรงเรียน ซึ่งการจัดการศึกษาเรียนรวม (Inclusive Education) เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษและเด็กปกติ ได้เรียนรวมกันโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ตามสภาพ ความพิการและความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน การจัดการศึกษาเรียนรวมส่งผลดี หลายประการ เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับเพื่อนที่แตกต่าง เข้าถึงหลักสูตรทั่วไปได้ง่าย มีความก้าวหน้าทางวิชาการ ทั้งผู้เรียนปกติและนักเรียนที่มีความ ต้องการพิเศษ การจัดการศึกษาเรียนรวมที่ประสบความสำเร็จมีประโยชน์ต่อนักเรียนทุกคน โดยเฉพาะนักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยในระยะสั้น นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้เรียนรวมกันกับกลุ่มเพื่อนนักเรียนปกติ ผลการวิจัย อย่างกว้างขวางยืนยันว่า ผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในโรงเรียนเรียนรวมได้ เช่นเดียวกับหรือดีกว่าผู้เรียนที่เรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการ แต่ได้รับโอกาสที่จะสนุกกับ การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับกลุ่มเพื่อน ซึ่งถ้าเรียนในโรงเรียนเฉพาะความพิการจะขาดโอกาส นี้ ส่วนประโยชน์ระยะยาวคือ สังคมต้องการให้เด็กทุกคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถ

ดำรงชีวิต ทำงานและสังสรรค์กับกลุ่มเพื่อนในชุมชนของเขาอย่างมีความสุข ถ้าเขาขาดโอกาสที่จะเรียนรู้และเติบโตกับเพื่อนปกติที่มีความหลากหลายตลอดชีวิตของเขา บุคคลที่มีความต้องการพิเศษจะไม่มีทางบรรลุเป้าหมายนี้ เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษา เรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ผลการวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมที่มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ การนำข้อมูลไปใช้เพื่อวางแผนและพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเรียนรวมได้มีคุณภาพตามมาตรฐานการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ปีการศึกษา 2561 มีผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 137 คนและครูผู้สอน จำนวน 1,230 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น จำนวน 1,367 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 100 คนและครูผู้สอน จำนวน 291 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 391 คนซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และการใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified random Sampling) ใช้ตำแหน่งเป็นหน่วยสุ่ม (คณาจารย์ภาควิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 3 ตอน ตอนที่ 1 แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการศึกษาเรียนรวม ตอนที่ 2 แบบสอบถามแบบมาตราส่วน (Rating Scale) สอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item of Congruence: IOC) ตั้งแต่ .80 – 1.00 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ สภาพปัจจุบันการจัดการศึกษาเรียนรวม มีค่าเท่ากับ 0.87 และสภาพพึงประสงค์การจัดการศึกษาเรียนรวม มีค่าเท่ากับ 0.98

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 391 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทุกฉบับ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ

5.2 วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index (PNI Modified) เพื่อนำมาจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ ดัชนีความสอดคล้อง ค่าอำนาจจำแนก ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ตอนที่ 1 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมจากสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือหัวหน้ากลุ่มบริหารวิชาการ จำนวน 1 คน และครูผู้สอนเด็กพิการ จำนวน 1 คน ผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษาละ 2 คน รวมผู้ให้

ข้อมูลทั้งสิ้น 6 คน ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สถานศึกษา จำนวน 3 แห่ง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและขอสัมภาษณ์ กำหนดนัดหมาย วัน เวลา และขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลด้วยตนเอง ในการสัมภาษณ์แต่ละครั้งผู้วิจัยทำการจดบันทึกไว้ทุกครั้ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ตรวจสอบสภาพความสมบูรณ์และความถูกต้องแบบสัมภาษณ์ สรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอโดยการพรรณนา (Descriptive)

ตอนที่ 2 การยกวางแผนทางการจัดการศึกษาเรียนรวม โดยให้สอดคล้องกับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 และการศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม ใช้ข้อมูลจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวม การจัดลำดับความต้อการจำเป็นในการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ในระยะที่ 1 และการศึกษาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวมในระยะที่ 2 มาเป็นแนวทางในการยกวางแผนทางการจัดการศึกษาเรียนสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ตอนที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 มีขั้นตอนดังนี้

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนทั้งหมด 9 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบบันทึกการสนทนากลุ่มและแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ เป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อประสานงาน ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 คน ทำการนัดหมายวัน เวลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการสรุปประเด็นสำคัญและนำเสนอโดยการพรรณนา (Descriptive) และแบบประเมินความ

เหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายองค์ประกอบ

ข้อ	องค์ประกอบ	สภาพปัจจุบัน		แปลผล	สภาพที่พึงประสงค์		แปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	2.30	0.49	น้อย	4.48	0.35	มาก
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.25	0.61	น้อย	4.44	0.38	มาก
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวม	2.29	0.46	น้อย	4.50	0.32	มาก
4	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	2.16	0.35	น้อย	4.47	0.44	มาก
โดยรวม		2.25	0.48	น้อย	4.47	0.37	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวมและด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

สภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวม ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการและด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมและรายองค์ประกอบ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินแนวทางการจัดการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล	ระดับความเป็นไปได้		การแปลผล
		\bar{X}	S.D.		\bar{X}	S.D.	
		1	ด้านคุณภาพผู้เรียน		5.00	0.00	
2	ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
4	ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม		4.92	0.23	มากที่สุด	4.92	0.23	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความเหมาะสมของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความเหมาะสมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

ระดับความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับความเหมาะสมจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการมีส่วนร่วมและด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับน้อยและเมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวม ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ ผู้ปกครองเข้าใจและยอมรับในสภาพความพิการหรือความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนเรียนรวมและองค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดสรรงบประมาณ

สำหรับส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาเรียนรวมสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดาภา โสหา ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25 พบว่า สภาพการจัดการศึกษาอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านคุณภาพผู้เรียนตัวบ่งชี้ที่ปฏิบัติมากที่สุด คือ เด็กพิเศษได้รับสิทธิและโอกาสในการเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนอย่างเท่าเทียมกัน รองลงมา คือ ด้านการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบนโยบายและวิสัยทัศน์การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการบริหารการเรียนรวม ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการจัดประชุมบุคลากรเพื่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวิสัยทัศน์ของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมทุกปีการศึกษาและด้านการจัดการเรียนการสอน ตัวบ่งชี้ที่มีการปฏิบัติมากที่สุด คือ คณะกรรมการจัดการเรียนรวมได้ดำเนินการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผน IEP (ชนิดาภา โสหา, 2560) สอดคล้องกับรดา ธรรมพูนพิสัย ได้ศึกษาเรื่อง สภาพปัญหาและแนวทางการจัดเรียนร่วมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมเรียงตามลำดับจากด้านที่มีปัญหามากไปหาน้อย คือ ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านนักเรียน ด้านเครื่องมือและด้านสภาพแวดล้อมและในภาพรวมสภาพปัญหาอยู่ในระดับมาก (รดา ธรรมพูนพิสัย, 2556)

2. การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 พบว่า แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียน องค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมในการเรียนรวมและองค์ประกอบด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายใน แล้วนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการสัมมนาสถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่ดี (Best Practice) ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวม นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ สรุปประเด็นที่เกี่ยวข้องแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) สอดคล้องกับอนุชิต บุญมาก ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 นำประเด็นที่ได้เข้าสู่กระบวนการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่ออภิปราย วิพากษ์ และหาข้อสรุป รวมถึงการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย

เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด (อนุชิต บุญมาก, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยชนิดาภา โสหา ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแบบ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 25 ซึ่งเมื่อพิจารณาความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการจัด การศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 เป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด คือ องค์ประกอบ ด้านคุณภาพผู้เรียนและองค์ประกอบด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน องค์ประกอบที่มี ความเป็นไปได้มากที่สุด คือ องค์ประกอบด้านคุณภาพผู้เรียนและองค์ประกอบด้านการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน (ชนิดาภา โสหา, 2560)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถถอดบทเรียนของ สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ ด้านการจัดการศึกษาเรียนรวมไปประยุกต์ใช้ในการ จัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับเด็กพิการให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาและชุมชน/ ท้องถิ่น 2) ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสามารถ นำผลการพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเรียนรวมเพื่อให้ เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลได้ 3) ครูผู้สอนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ควรศึกษาคู่มี แนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเลย เขต 1 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแต่ละขั้นตอน ให้ชัดเจนเพื่อจะได้นำไปปฏิบัติได้ ถูกต้อง ครบถ้วนตามขั้นตอนซึ่งจะนำไปสู่การจัดการศึกษาเรียนรวมที่มีคุณภาพ ข้อเสนอแนะ ในการทำวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานการจัด การศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1 2) ควรศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ในกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน เพื่อให้ ได้การพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา ในสภาพแวดล้อมที่ แตกต่างกันไป 3) ควรศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษาเรียนรวมอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ การจัดการศึกษาเรียนรวมเป็นที่ยอมรับและสามารถนำไปใช้ในสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

คณาจารย์ภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
(2558). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา(Basic Research in Education). มหาสารคาม:
ตักสิลาการพิมพ์.

- ชนิดาภา โสหา. (2560). การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 25. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชำนาญ ศรีวงษ์. (2560). รูปแบบการบริหารการศึกษาแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนแกนนำเรียนรวม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 – 5 โดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. ใน ดุษฎีนิพนธ์ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารจัดการการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- รดา ธรรมพูนพิสัย. (2556). สภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนรวมในโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู. ใน รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ (ฉบับราชบัณฑิตยสถาน). กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิตยสถาน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 1. (2562). ข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2562. เลย: กลุ่มนโยบายและแผนงาน/งานสารสนเทศ.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2556). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤษภาคม 2561 จาก <http://web.krisdika.go.th/lawHeadContent.jsp?fromPage=lawHeadContent&formatFile>.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรวมเพื่อการประกันคุณภาพภายใน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- อนุชิต บุญมาก. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรวมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.